

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 169/2012-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. K. S., V., zastúpeného advokátom JUDr. I. M., Advokátska kancelária, s. r. o., Ž., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b), c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom vyšetrovateľa Policajného zboru Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, odboru boja proti korupcii Stred, Žilina sp. zn. PPZ-104/BPK-S-2011 zo 14. februára 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. K. S. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. apríla 2012 doručená sťažnosť Ing. K. S., V. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b), c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozhodnutím

vyšetrovateľa Policajného zboru Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii Stred, Žilina (ďalej len „Policajný zbor“) sp. zn. PPZ-104/BPK-S-2011 zo 14. februára 2012.

Zo sťažnosti vyplynulo, že «Vyšetrovateľ Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii v Žiline (ďalej len „vyšetrovateľ“) dňa 14.12.2011 voči sťažovateľovi a ďalším osobám začal trestné stíhanie a vzniesol obvinenie pre spolupáchateľstvo na zločine poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 20 k § 261 ods. 1, 3 Trestného zákona a § 20 k § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Trestného zákona.

Vyšetrovateľ svojim opatrením zo dňa 14.02.2012, ČVS: PPZ-104/BPK-S-2011 podľa ust. § 213 ods. 1 Trestného poriadku nepovolil sťažovateľovi ako obvinenému účasť na vyšetrovacích úkonoch, a to výsluchoch svedkov.

Vyšetrovateľ svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že predvolávaní svedkovia majú k sťažovateľovi vzťah ako obvinenej osobe - ako k bývalému starostovi obce V., ktorý začal realizovať projekt „Stavebné úpravy objektov ZŠ + MŠ V.“. Uviedol, že ide o osoby priamo podieľajúce sa na realizácii vyššie uvedeného projektu, a teda osoby vtedy poriadene dnes už bývalému starostovi, pričom tieto osoby prijímali od sťažovateľa príkazy súvisiace s projektom, mali prehľad o realizácii projektu, ktorý zmluvne uzatváral sťažovateľ a dohliadal na priebeh prác. Z takýchto dôvodov by sťažovateľova prítomnosť na vyšetrovacích úkonoch mohla vyvolať obavy u svedkov vypovedať pravdivo a uvádzať všetky skutočnosti ktoré sú im v súvislosti s prejednávanou záležitosťou známe, a tak ohroziť alebo zmať vykonanie vyšetrovacích úkonov, príp. získanie dôkazov významných pre účely vedeného konania. ...

Sťažovateľ má za to, že opatrenie vyšetrovateľa prijaté podľa ust. § 213 ods. 1 Trestného poriadku sa nezakladá na pravdivých a dôvodných skutočnostiach.

Žiadne osoby, ktoré majú byť v trestnej veci vypočúvané nie sú vo vzťahu k bývalej či súčasnej podriadenosti tak, ako to vyšetrovateľ popisuje. Sťažovateľ ako starosta obce V. podpísal s Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR Zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku. Následne obec V. uzatvorila Zmluvu o dielo č. 25/2009, a to so zhotoviteľom diela, spoločnosťou S. a.s., Ž. Ďalej obec uzatvorila zmluvu s Ing. J. M. na výkon autorského a stavebného dozoru na predmetnej stavbe. Ďalej obec

uzatvorila Zmluvu o poskytovaní služby na zabezpečenie externého projektového manažmentu so spoločnosťou E., a. s., Ž.

Z vymenovaných zmlúv vyplýva, že tieto riešili po obchodnej stránke nevyhnutné zmluvné záležitosti spojené s poskytovaním finančných prostriedkov, realizáciou projektu a zhotovením diela. Žiadna zo zmluvných strán teda nebola vo vzťahu k sťažovateľovi ako osobe starostu vo vzťahu podriadenosti, či závislosti, vzájomné vzťahy medzi týmito právnymi subjektmi podliehali príslušným ustanoveniam Obchodného zákonníka. Naopak podotýkame, že samotný autorský a stavebný dozor, ako i štatutárny zástupca zhotoviteľa diela sú osobami rovnako trestne stíhanými ako sťažovateľ. Z týchto dôvodov neexistuje a nikdy ani neexistoval žiaden iný vzťah ako vzťah v zmysle obchodného zákonníka, navyše upravený zmluvnými ustanoveniami.

Z trestného spisu vyplýva, že vo veci by mali byť vypočuté osoby, ktorých úradné záznamy sa nachádzajú v spise. Ide napr. o M. P., ktorý bol v pracovnom pomere ku zhotoviteľovi diela vo funkcii stavbyvedúceho. ...

Vyšetrovateľ svojím postupom porušuje tzv. zásadu „rovnosti zbrani“, ktorou je riadený kontradiktórny postup v novele trestného zákona a trestného poriadku. Takýmto postupom sú porušované práva obhajoby. Odňatím tohto práva vyšetrovateľ vážnym spôsobom zasahuje do sťažovateľových ľudských práv a znemožňuje mu tak sa primeraným spôsobom obhajovať. Máme za to, že neexistuje žiaden dôvod, pre ktorý by sťažovateľ nemohol byť prítomný pri výpovedi svedkov, klásť im otázky a vyjadriť sa k ich výpovediam.

Ďalej uvádzame, že vyšetrovateľ v rozpore so zákonom sťažovateľa ani neupovedomil o konaní výsluchov v trestnej veci sťažovateľa dňa 09.02.2012. O ich konaní sa sťažovateľ dozvedel len náhodou, a preto sa na vyšetrovacie úkony dostavil a požiadal vyšetrovateľa o umožnenie účasti na týchto výsluchoch. Vyšetrovateľ nechcel účasť sťažovateľa na týchto výsluchoch dovoliť, avšak následne po argumentácii sťažovateľa mu vyhovel a na úkonoch sa mohol zúčastniť. Aj napriek tomu, že svedkov, ktorí boli vypočutí, sťažovateľ pozná, nijako ich neovplyvňoval a ani im nekládol otázky, ktorými by vypočúvaných svedkov zavádzal. ...

Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „Úrad špeciálnej prokuratúry“) listom zo dňa 13.03.2012 č. k. VII/I Gv 233/11-11 vyrozumel sťažovateľa o tom, že opatrenie a postup vyšetrovateľa podľa ust. § 213 ods. 1

Trestného poriadku sú dôvodné a zákonné. Vo vyznení Úradu špeciálnej prokuratúry, a teda vybavení žiadosti sťažovateľa zo dňa 27.02.2012. však nebol braný zreteľ na to, že sťažovateľ využil svoje právo obhajovať sa sám, nakoľko zastúpenie advokátom v trestnom konaní nepovažuje za potrebné a túto skutočnosť nemožno pripisovať na jeho ťarchu a porušovať jeho právo na obhajobu. Taktiež nijakým spôsobom nebolo prihliadané na ostatné ustanovenia Trestného poriadku, ktoré umožňujú čítať zápisnicu z výsluchu svedka v prípravnom konaní. Nepovolenie účasti sťažovateľa na vyšetrovacích úkonoch bez objektívneho dôvodu, a tým neskôr znemožnenie klásť sťažovateľovi otázky svedkom a vyjadriť sa k ich výpovediam v prípadoch predvídaných Trestným poriadkom, považujeme za zásah do práva sťažovateľa na jeho obhajobu. Poukazujeme na to, že nie je povinnosťou obvineného v trestnom konaní zvoliť si obhajcu, ak v danom prípade neexistuje dôvod pre povinnú obhajobu, právo obvineného na obhajobu však nezvolením si obhajcu nemôže byť dotknuté. ...

S poukazom na uvedené niet pochyb o tom, že konaním Prezídia Policajného zboru, úradu boja proti korupcii, odboru boja proti korupcii Stred, Žilina došlo k neoprávnenému zásahu do základného práva sťažovateľa, a to práva na obhajobu. Obvineného nemožno pozbaviť práv vyplývajúcich z ust. § 213 ods. 1, 2, 3 Trestného poriadku v prípade, ak nemá zvoleného v konaní obhajcu. ...

Sťažovateľ namieta porušenie jeho základného práva ako obvineného, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, práva domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 6 ods. 3 písm. b), c), d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Prezídia Policajného zboru, úradu boja proti korupcii, odboru boja proti korupcii Stred, Žilina (ďalej aj „Policajný zbor“) v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: PPZ-104/BPK-S-2011 týkajúcom sa nepovolenia účasti sťažovateľa na vyšetrovacích úkonoch, a to výsluchoch svedkov, a opatrením vyšetrovateľa Policajného

zboru Prezídia Policajného zboru, úradu boja proti korupcii, odboru boja proti korupcii Stred, Žilina o nepovolení účasti sťažovateľa na vyšetrovacích úkonoch, a to výsluchoch svedkov ČVS: PPZ-104/BPK-S-2011 z 14.02.2012.»

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vo veci nálezom takto rozhodol:

«Základné právo Ing. K. S. aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, právo domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 6 ods. 3 písm. b), c), d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Prezídia Policajného zboru, úradu boja proti korupcii, odboru boja proti korupcii Stred, Žilina (ďalej aj „Policajný zbor“) v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: PPZ-104/BPK-S-2011 týkajúcom sa nepovolenia účasti sťažovateľa na vyšetrovacích úkonoch, a to výsluchoch svedkov, a opatrením vyšetrovateľa Policajného zboru Prezídia Policajného zboru, úradu boja proti korupcii, odboru boja proti korupcii Stred, Žilina o nepovolení účasti sťažovateľa na vyšetrovacích úkonoch, a to výsluchoch svedkov ČVS: PPZ-104/BPK-S-2011 z 14.02.2012 porušené boli.

Opatrenie vyšetrovateľa Policajného zboru Prezídia Policajného zboru, úradu boja proti korupcii, odboru boja proti korupcii Stred, Žilina o nepovolení účasti sťažovateľa na vyšetrovacích úkonoch, a to výsluchoch svedkov ČVS: PPZ-104/BPK-S-2011 z 14.02.2012 zrušuje.

Prezídium Policajného zboru, úradu boja proti korupcii, odboru boja proti korupcii Stred, Žilina v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-104/BPK-S-2011 prikazuje, aby obnovil stav pred porušením základných práv sťažovateľa zaručených Ústavou Slovenskej republiky a Listinou základných práv a slobôd a práv zaručených Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd. ...

Sťažovateľ navrhuje, aby účastník konania, proti ktorému sťažnosť smeruje, bol uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky zaviazaný na náhradu trov právneho zastúpenia sťažovateľa vo výške 323,48 EUR /2 právne úkony: príprava a prevzatie veci a podanie na súd - 1 úkon 127,16 EUR + paušálna náhrada 7,63 EUR za úkon + DPH 20% (t. j. 26,95 EUR), t. j. spolu 161,74 EUR za 1 úkon, vypočítané podľa ust. § 11 ods. 3, § 14, § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb/ na účet právneho zástupcu navrhovateľa ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA ..., s. r. o., ktorý je vedený v ..., č. ú.: ...»

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom ...

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má minimálne právo mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má minimálne právo obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu podľa vlastného výberu. ...

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má minimálne právo vypočúvať alebo dať vypočúť svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a vypočúvanie svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako v prípade svedkov proti nemu.

Podľa § 213 ods. 1 Trestného poriadku policajt môže povoliť účasť obvineného na vyšetrovacích úkonoch a umožniť mu klást' vypočúvaným svedkom otázky. Postupuje tak najmä vtedy, ak obvinený nemá obhajcu a úkon spočíva vo výsluchu svedkov, pri ktorom je dôvodný predpoklad, že ho nebude možné vykonať v konaní pred súdom, iba ak by zabezpečenie jeho prítomnosti alebo prítomnosť mohli ohroziť vykonanie tohto úkonu.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa toho ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený. Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila táto podmienka, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodného osobitného zreteľa.

Z obsahu spisového materiálu, ktorý predložil ústavnému súdu sám sťažovateľ, vyplýva, že „opatrenie“ vyšetrovateľa zo 14. februára 2012 napadol žiadosťou o preskúmanie na Úrade špeciálnej prokuratúry. Tento mu v odpovedi č. k. VII/1 Gv 233/11-11 z 13. marca 2012 odpovedal, že žiadosť nepovažoval za odôvodnenú, pričom uviedol dôvody svojho postoja. Sťažovateľ napriek tomu na ústavnom súde napadol sťažnosť vyšetrovateľa a jeho „opatrenie“ zo 14. februára 2012, nenapadol však „vyrozumenie“ Úradu špeciálnej prokuratúry, ktorý sa vecou zaoberal. Za týchto okolností ústavný súd konštatuje, že námietkami sťažovateľa sa zaoberal orgán na to príslušný, ktorý jasne, zrozumiteľne a v súlade so zákonom vysvetlil, prečo bol postup vyšetrovateľa správny.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci aj orgánov činných v trestnom konaní. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Sťažovateľ využil možnosť preskúmania postupu vyšetrovateľa na nadriadenom orgáne, ten vo veci poskytol vysvetlenie, ktoré však na ústavnom súde nenapadol. Za tohto stavu preto ústavný súd nevstupoval do právomoci uvedených orgánov, keďže sťažovateľ napadol iba rozhodnutie vyšetrovateľa. Sťažnosť preto ústavný súd odmietol pre nedostatok právomoci.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2012